

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 419/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 78/2020 z 15. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 78/2020 z 15. decembra 2020 (ďalej len napadnutý rozsudok“). Napadnutý rozsudok žiada zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva nasledujúci stav veci. Sťažovateľ podal žalobu na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“), ktorou sa domáhal zaplatenia sumy 1 500 000 eur z titulu náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Žalovaná škoda mala byť spôsobená v súvislosti s nesprávnym úradným postupom Centra právnej pomoci (ďalej len „CPP“) pri poskytovaní právnej pomoci proti právoplatnému rozhodnutiu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zastavenie exekučného konania, kde sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení povinného. Sťažovateľ nesprávnosť úradného postupu videl v tom, že CPP mu neposkytlo právnu pomoc riadne v súvislosti s voľbou opravného prostriedku proti právoplatnému rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní. Sťažovateľ ako laik požiadal

o právnu pomoc vo svojej veci s konkrétnym návrhom, ktorým žiadal o právnu pomoc pri podaní podnetu na podanie mimoriadneho dovolania. Žiadosti bolo vyhovené a CPP spísalo požadovaný podnet, ktorý však bol odmietnutý. Následne sťažovateľ opäť požiadal CPP o poskytnutie právnej pomoci v súvislosti s ústavnou sťažnosťou proti identickému rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní. Aj tejto žiadosti bolo vyhovené, CPP poskytlo právnu pomoc pri podaní ústavnej sťažnosti, ktorá však bola odmietnutá ako oneskorene podaná. Sťažovateľ, vychádzajúc na základe opísaného sledu udalostí, dospel k záveru, že centrum právnej pomoci zle zvolilo prostriedok účinnej ochrany jeho práv, keď od počiatku bolo zrejmé, že je potrebné podať ústavnú sťažnosť, a nie podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Uvedeným pochybením centra právnej pomoci došlo k zmeškaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Okresný súd v uvedenej veci sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 8 C 13/2018 z 10. mája 2019 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“), ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo tvrdené ani preukázané, že CPP porušilo niektorú zo svojich zákonných povinností. Skutočnosť, že CPP neinformovalo sťažovateľa aj o možnosti podať ústavnú sťažnosť pri poskytovaní právnej pomoci na základe jeho prvej žiadosti (keď žiadal o pomoc pri spísaní podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, pozn.), nie je možné považovať za nesprávny úradný postup, za ten by bolo možné považovať konanie o posudzovaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, ale nie samotné právne poradenstvo, resp. právne služby. Taktiež uviedol, že sťažovateľovi nič nebránilo podať ústavnú sťažnosť, a vyslovil aj pochybnosť úspešnosti prípadnej včasnej sťažnosti ústavnému súdu. O samotnej škode súd prvej inštancie konštatoval, že sťažovateľ nepreukázal vznik tvrdenej škody ani príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a postupom CPP, zároveň tiež konštatoval, že sťažovateľ sa nedomáhal nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7 Co 100/2019 z 30. januára 2020 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“) tak, že ho ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení sa stotožnil s náležitým a presvedčivým odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. Na zdôraznenie správnosti uviedol, že účelom predbežnej konzultácie je najmä oboznámenie sa s prípadom a poskytnutie základnej právnej rady a že sťažovateľ požiadal o právnu pomoc v súvislosti s podnetom na podanie mimoriadneho dovolania, žiadnu inú právnu pomoc nežiadal. Zároveň konštatoval, že CPP sa nedopustilo žiadneho konania, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako nesprávny úradný postup. Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci podpísal sťažovateľ, teda bolo mu zrejmé, že právna pomoc sa týka len podania podnetu.

4. Sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd tak, že napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol. Najvyšší súd skonštatoval, že prípustnosť dovolania dovolateľ zakladal len na dôvode podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), teda že mu nesprávnym procesným postupom súd znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Označenú vadu konania odôvodňoval tými istými námietkami, ktoré už uplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa nie je dôvodné, preto ho zamietol podľa § 448 CSP.

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že najvyšší súd rozhodol arbitrárne. Namieta, že nedostal relevantné a zrozumiteľné odpovede na svoje výhrady, najmä však odvolací súd ignoroval, nespomenul rozhodnutie ústavného súdu, ktoré považoval za kľúčové, pričom tieto pochybenia mali podľa jeho názoru zakladať ním označenú vadu rozsudku odvolacieho súdu, ktorého odôvodnenie považoval za nedostatočné a arbitrárne. Po preskúmaní námietok ústavný súd konštatuje, že ide o totožné námietky sťažovateľa, ktoré uplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie, prípadne aj v odvolacom konaní. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva procesnej povahy.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či najvyšší súd v okolnostiach posudzovanej veci poskytol sťažovateľovi súdnu ochranu v súlade s procesnými predpismi, v požadovanej kvalite a či ústavne konformným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie.

7. Pokiaľ sťažovateľ vytýka napadnutému rozsudku najvyššieho súdu nedostatok dôvodov vo vzťahu k ním uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, ústavný súd konštatuje, že sa nemôže stotožniť s časťou odôvodnenia napadnutého rozsudku poukazujúcou na ustálenú judikatúru (R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012 a ďalšie), ktorá kladie neprimeraný dôraz na jedinú časť textu „nesprávnym procesným postupom“, pod ktorým rozumie len faktickú činnosť predchádzajúcu vydaniu rozhodnutia v takom rozsahu, že arbitrárnosť odôvodnenia odvolacieho rozsudku považuje za dôvod prípustnosti dovolania len pri úplnej absencii dôvodov (pozri R 2/2016). Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP v celosti znie: „Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.“ V súvislostiach tohto vymedzenia je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou.

8. Striktné oddelovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve

cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

9. Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre pripomína, že všeobecné súdy pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre účastníka konania. Pretože jednotlivec sa obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv.

10. Ako už bolo uvedené, dovolacia argumentácia sťažovateľa bola v podstatnom totožná s jeho argumentáciou v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Najvyšší súd na ňu poskytol relevantnú odpoveď (body 19 až 21 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Záver najvyššieho súdu o neexistencii vady podľa § 420 písm. f) CSP v kontexte odpovedí na jednotlivé námietky sťažovateľa v odôvodneniach rozsudkov prvej a druhej inštancie dáva dostatočnú odpoveď na sťažovateľom tvrdenú arbitrárnosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a ústavný súd nepovažuje za potrebné opakovať ju.

11. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia konštatuje, že najvyšší súd riadne preskúmal opodstatnenosť namietanej arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj namietaného porušenia procesných práv sťažovateľa, ktorými odôvodnil svoje dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľa a dospel k ústavne konformnému záveru, že sťažovateľom tvrdená vada neexistovala.

12. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom označených základných práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13. V dôsledku konštatovania zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu